

[Thorvil Kristensen.]

ning og sine ressourcer. Derfor må vi regne med, at også det tyske spørgsmål er meget vanskeligt; og ligesom Berlinspørgsmålet formentlig kun kan diskuteres inden for rammerne af det større tyske spørgsmål, kan det tyske spørgsmål formentlig kun diskuteres frugtbart inden for rammerne af et endnu større spørgsmål, som vi måske kunne kalde sikkerhedsspørgsmålet eller noget lignende.

Det billede, den højtærede udenrigsminister i går tegnede af de forskellige nedrustningsforhandlinger, som har været i gang, var ingenlunde optimistisk. De to konferencer, der i nogle måneder har været i gang i Genève om henholdsvis overraskelsesangreb og en eventuel standsnings af kernevåbenforsøg, kan jo næppe siges at være i gang i øjeblikket; de er i realiteten gået i stå. Den nye nedrustningskommission, som FN's sidste generalforsamling besluttede at nedsætte, er ikke kommet i gang endnu, idet betingelserne herfor ikke har været til stede, og den særlige komité for forhandlinger om en fredelig udnyttelse af rummet over jorden, efter at man har lært at opsende raketter, satellitter o. s. v., er heller ikke kommet i gang, fordi Sovjetunionen ikke har villet deltage. Man står altså i virkeligheden efter mange, mange års nedrustningsforhandlinger stadig på bar bund i disse spørgsmål.

Nu ser jeg, at man på det møde i Moskva, hvor den engelske premierminister har forhandlet med Sovjetunionens ministerpræsident, også har været inde på spørgsmålet om, hvordan man kunne få disse drøftelser om Berlin, om Tyskland og om sikkerhedsproblemerne i gang igen, og jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et par korte citater af det communiqué, som blev udsendt ved mødets afslutning i går. Der står først om forhandlingerne vedrørende Tyskland og Berlin følgende:

„De“ — altså de to regeringschefer — „var ude af stand til at blive enige om de juridiske og politiske synspunkter vedrørende de involverede problemer“.

Derfor var de også enige om, at der skulle optages forhandling mellem de interesserede regeringer, og i denne forhandling forstår man at man ikke alene skal tale om

Berlin og om Tyskland, men også om sikkerhedsproblemet generelt, og dér er det, man kommer ind på det, som også det ærede medlem hr. Per Hækkerup var inde på, spørgsmålet om en militær udtynding i et område af Europa. Der står herom i communiquéet følgende:

„I denne forbindelse blev de enige om, at man med fordel yderligere kunne studere mulighederne for forøget sikkerhed ved en eller anden metode til begrænsning af styrker og våben, både konventionelle og atomvåben, i et aftalt areal af Europa forbundet med et passende inspektionssystem.“

Jeg beder det høje ting bemærke, at man altså ikke blot taler om atomvåben, men også om konventionelle våben i et aftalt område og med et passende inspektionssystem. Det er rigtigt, som Gaitskell har udtalt, og som også det ærede medlem hr. Per Hækkerup her har sagt det, at der er to betingelser for, at nogen sådant kan gøres, hvis det skal bidrage til forøgelse og ikke til formindskelse af trygheden i verden. Den ene betingelse er, at der er balance i den udtynding, som eventuelt måtte finde sted. Hvis der skulle finde en stærkere udtynding sted vest for jerntæppet end øst for, ville i hvert tilfælde vi på den vestlige side føle, at sikkerheden var blevet mindre end før. Der må være balance, men der må også være kontrol, for ellers tør man ikke stole på, at begge parterne holder overenskomsten, og dette viser jo, hvor vanskeligt det er.

Når der nu, som det jo ser ud til, kommer forhandlinger i gang mellem de interesserede regeringer, må vi medgive disse forhandlere og forhandlingerne vore bedste ønsker; men der er ingen grund til at skjule, at til en god forhandler hører evnen til at sige både ja og nej. Man skal sige ja, hvis der kan opnås noget, som giver større tryghed i verden, end vi har i dag, og vi håber, at det kan nås, selv om vi kan se, hvor vanskeligt det er. Lige så nødvendigt er det, at der kan siges nej, hvis man kun kan opnå enighed om en ordening, der forrykker balancen på en for os farlig måde, eller som skaber nye usikkerhedsmomenter, som gør, at verden bliver mere utryk at leve i, end den er i dag. Man må derfor medgive forhandlerne i de drøftelser, som nu for-